

İlyas — Səkkizinci Nömrə

Yeriho

Jeff Pippenger

2023-10-09

Qədim hərfi İsrailin başlanğıcında və həmçinin müasir ruhani İsrailin başlanğıcında, Qırmızı dənizin keçilməsi zamanı və sonra Böyük Məyusluqda, nəticə etibarilə son sınağa çatmış, ardıcıl və mərhələli sınaqlar silsiləsi başlandı. Saylar kitabında və Millerçi tarixdə həmin son sınağın uğursuzluğu səhrada sərgərdan gəzişmənin başlanğıcını göstərir.

“Qırx il ərzində imansızlıq, gileylənmə və üsyan qədim İsraili Kənan torpağından məhrum etdi. Eyni günahlar müasir İsrailin səmavi Kənana daxil olmasını gecikdirmişdir. Heç bir halda təqsir Allahın vədlərində deyildi. Bizi bu günah və kədər dünyasında bu qədər uzun illər saxlayan, Rəbbin adını daşıyan xalqı arasında olan imansızlıq, dünyapərəstlik, təqdis olunmamışlıq və çəkişmə olmuşdur.”

“Biz, İsrail övladları kimi, itaətsizlik ucbatından bu dünyada daha uzun illər qalmağa məcbur qala bilərik; lakin Məsihin xatirinə, Onun xalqı öz yanlış davranış yolunun nəticəsini Allaha isnad etməklə günah üstünə günah əlavə etməməlidir.” Evangelism, 696.

Qədim İsrailin tarixinin sonunda, başlanğıcda olduğu kimi, qədim, sözün həqiqi mənasında İsrailin Babilə əsirliyə aparılması ilə nəticələnən mərhələli bir sınaq prosesi var idi. Müasir ruhani İsrailin sonunda da onlar mərhələli bir sınaq prosesi ilə üzləşəcəklər. Həmin proses Laodikiyalı Adventistlərin bazar günü qanunu zamanı devrilməsi ilə sona çatır. Qədim İsraildə olduğu kimi, müasir İsrail də ruhani Babil tərəfindən əsir alınacaq.

1798-ci ildə peyğəmbərlik baxımından başlanmış və 1863-cü ildə rəsmi olaraq sona çatmış Millerçi hərəkət, 1989-cu ildə başlanmış və insanlıq üçün sınaq müddətinin bağlanması və Məsihin İkinci Gəlişi ilə başa çatan yüz qırx dörd minlərin hərəkətini təmsil edir. Millerçi hərəkətin sona çatması ilə üçüncü mələyin qüdrətli hərəkətinin gəlişi arasında qanuni qaydada qeydiyyatdan keçmiş Laodikeyalı Yeddinci Gün Adventist kilsəsinin tarixi dayanır.

“Sinayla Kadeş arasında, Kənanın sərhədlərində, cəmi on bir günlük yol var idi; və nəhayət bulud irəli hərəkət üçün işarə verəndə, İsrail orduları tezliklə o gözəl diyara daxil olmaq ümidi ilə yürüşlərini bərpa etdilər. Yehova onları Misirdən çıxarmaqda möcüzələr göstərmişdi, bəs indi Onu öz Hökmdarları kimi qəbul etməyə rəsmi surətdə əhd bağladıkları və Haqq-Taalanın seçilmiş xalqı kimi tanındıkları halda, hansı bərəkətləri gözləməyə bilməzdilər?” Patriarchs and Prophets, 376.

Onların qısa səfəri, imansızlıqları və itaətsizlikləri üzündən qırx ilə çevrildi. Əgər onlar köləlikdən qüdrətli şəkildə xilas edilmələrinə əsaslanan bir iman nümayiş etdirmiş olsaydılar, tezliklə İordan çayını keçib Vəd edilmiş Torpağa daxil olardılar. Bundan sonrakı ilk maneələri isə sonralar Yeşuanın üzərinə götürdüyü həmin maneə olacaqdı. Qırx ildən sonra həqiqi İsrail səhradan çıxıb Vəd edilmiş Torpağa daxil oldu və Yeriho onların ilk addımı idi; o, iman edən hər kəs üçün

qurtuluş naminə Allahın qüdrətinin rəmzi kimi dayanır. Yerixo həm də 1863-cü ildə Millerçi hərəkətin qarşılaşmalı olduğu işin rəmzidir, lakin onlar səhraya geri çəkildilər. İlyasın rəmzi birbaşa Yerixonun rəmzi ilə bağlıdır və İlyasın Yerixo ilə tarixi əlaqəsini nəzərdən keçirmək maarifləndiricidir.

Omriinin etdiyi başqa işlər və göstərdiyi igidlik, məgər İsrail padşahlarının salnamələri kitabında yazılmayıb? Beləcə Omri ataları ilə uyudu və Samariyada dəfn olundu; onun yerinə oğlu Axav padşah oldu. Yəhuda padşahı Asanın otuz səkkizinci ilində Omriinin oğlu Axav İsrail üzərində padşahlıq etməyə başladı; Omriinin oğlu Axav Samariyada İsrail üzərində iyirmi iki il padşahlıq etdi. Omriinin oğlu Axav özündən əvvəlkilərin hamısından artıq Rəbbin gözündə pis işlər gördü. Və elə oldu ki, sanki Nevat oğlu Yarovamın günahları ilə getmək onun üçün yüngül bir şey imiş kimi, Sidonluların padşahı Etbaalın qızı İzebeli özünə arvad aldı, gedib Baala qulluq etdi və ona səcdə qıldı. O, Samariyada tikdiyi Baal məbədinə Baal üçün bir qurbangah ucaltı. Axav bir Aşera da düzəltdi; Axav özündən əvvəl olmuş bütün İsrail padşahlarından daha çox İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirmək üçün işlər gördü. Onun günlərində betelli Xiel Yerixonu yenidən tikdi: onun təməlini ilk oğlu Aviramın bahasına qoydu və darvazalarını kiçik oğlu Sequbun bahasına qurdu; bu, Rəbbin Nun oğlu Yeşua vasitəsilə söylədiyi sözə görə oldu. Və Gilad sakinlərindən olan tişbəli İlyas Axava dedi: “Qarşısında durduğum İsrailin Allahı var olan Rəbbə and olsun ki, mənim sözüm olmayınca bu illərdə nə şəh olacaq, nə də yağış.” 1 Padşahlar 16:27–17:1.

İlyasın Karmel dağında Əhab və İzebelin allahları ilə qarşıdurması, İsrailin şimal padşahlığının yeddinci padşahının mürtədliyinə cavab idi; həmin padşah “özündən əvvəl olan bütün İsrail padşahlarından daha artıq İsrailin Allahı Rəbbi qəzəbləndirdi.” Mətnəki “qəzəbləndirdi” sözü, Saylar on dördəki onuncu sınaqla təmsil olunan “təhrik günü”nə işarədir. Əhabın Allahı təhrik etməsi, Saylar on dördə on casusun şər xəbəri ilə meydana gətirilmiş on sınağın sonuncusunu təmsil edirdi. Buna görə də bu, Millerit hərəkəti üçün son sınağı və yüz qırx dörd min üçün son sınağı təmsil edir.

Buna görə də Müqəddəs Ruhun dediyi kimi: “Bu gün, əgər Onun səsini eşidəcəksinizsə, qəlblərinizi bərkitməyin; qəzəbləndirmə günündə, səhradakı sınaq günündə olduğu kimi.” İbranilərə 3:7, 8.

Axavın təmsil etdiyi peyğəmbərlikdəki “təhrik günü”ndə peyğəmbər İlyas dua etdi ki, əgər zərurdirsə, Allah İsrailin üzərinə hökmlər gətirsin ki, Onun xalqı iştirak etdikləri günahlardan tövbə etsin.

“İsrail xalqı tədricən Allaha qarşı qorxu və ehtiramını itirmişdi, ta ki Onun Yeşua vasitəsilə söylədiyi söz onların yanında artıq heç bir ağırlıq daşımırdı. «Onun [Axavın] günlərində betelli Xiel Yerixonu tikdi: onun bünövrəsini ilk oğlu Aviramın bahasına qoydu, darvazalarını isə ən kiçik oğlu Seqovun bahasına qurdu; bu, Rəbbin Nun oğlu Yeşua vasitəsilə söylədiyi sözə görə idi.»

“İsrail dönüklüyə sürüklənərkən, İlyas Allaha sadıq və həqiqi bir peyğəmbər olaraq qaldı. Onun vəfalı canı, imansızlığın və sədaqətsizliyin İsrail övladlarını sürətlə Allahdan ayırdığını gördükcə dərin izzətləndirildi və o, Allahın Öz xalqını xilas etməsi üçün dua edirdi. O, Rəbbə

yalvarırdı ki, günah edən xalqını tamamilə rədd etməsin, əksinə, zərurət olarsa hökmlərlə onları tövbəyə oyatsın və onların günahda daha da irəli getmələrinə, beləliklə də Onu onları bir millət kimi məhv etməyə təhrik etmələrinə yol verməsin.”

Rəbbin sözü İlyasa gəldi ki, İsrailin günahlarına görə Onun hökm mühakimələrinin ittihamedici bəyanları ilə Axavın yanına getsin. İlyas gecə-gündüz yol getdi, nəhayət Axavın sarayına çatdı. O, içəri buraxılmağı istəmədi və rəsmi surətdə elan olunmasını gözləmədi. Axav üçün tamamilə gözlənilmədən, İlyas adətən peyğəmbərlərin geyindiği kobud libaslarda Samariyanın heyrətə gəlmiş padşahının qarşısında dayanır. O, dəvətsiz və qəfil gəlişinə görə heç bir üzrxahlıq etmir; əksinə, əllərini göyə qaldıraraq, göyləri və yeri yaradan diri Allah adına İsrailin üzərinə gələcək hökm mühakimələrini təntənə ilə bəyan edir: “Sözümdən başqa bu illər ərzində nə şəh olacaq, nə də yağış.”

“İsrailin günahları üzündən Allahın hökmlərini bəyan edən bu heyrətamiz məzəmmət mürtəd padşahın üzərinə ildırım kimi endi. O, heyrət və dəhşətdən sanki iflic olmuşdu; və heyrətindən ayılmağa macal tapmamış, İlyas, gətirdiyi xəbərin təsirini görmək üçün gözləmədən, necə qəfil gəlmişdisə, eləcə də qəfil yox oldu. Onun işi Allahdan gələn vay sözünü söyləmək idi və o, dərhal geri çəkildi. Onun sözü göylərin xəzinələrini bağlamışdı və onları yenidən açmağa biləcək yeganə açar da onun sözü idi.” Testimonies, 3-cü cild, 273.

İsrail, Yeşuanın onlara bütpərəst xalqlarla əlaqə qurmamağı və Yerixonu heç vaxt yenidən tikməməyi qəti surətdə əmr etdiyini unutmuşdu. Yerixonun döyüşü Allahın qüdrətinin möhtəşəm bir təzahürü və Allahın Öz xalqını Vəd Olunmuş Torpağa aparacağına dair vədinin bir rəmzi olsa da, Yerixo ilə bağlı həm bir günah, həm bir lənət, həm də bir qurtuluş var idi. “Günah”, Yerixonun sərvətinə və nüfuzuna tamah salan Axanın günahı idi; “lənət”, Yerixonu yenidən tikəcək hər bir adamın üzərinə idi; fahişə Rahav isə “qurtuluşu” təmsil edirdi. Axan gözəl Babil cübbəsini istəyirdi. O, günahını gizlədə biləcəyini düşünürdü; necə ki, Adəm və Həvva əncir yarpaqlarından bir geyimlə öz günahlarını gizlətməyə çalışmışdılar. Axan Yerixonun təmsil etdiyi firavanlığı istəyirdi və Babil ilə əlaqələndirilməyi arzulayırdı.

Yeriho dünyaya üçüncü mələyin xəbərini daşımaq işinin bir rəmzi kimi təqdim olunur, lakin o, dünyanı sevmək və ona güvənmək günahı barəsində bir xəbərdarlıq da daşıyır. Yeriho rəmzi həmçinin Yeriho'nun yenidən qurulmasına qarşı bir lənəti ehtiva edir və Rahab üçüncü mələyin gür səsi bəyan edildiyi zaman oradan çıxan, hələ də Babildə olanları təmsil edir.

“İlyasın sadıq canı qüssəyə qər q olmuşdu. Onun qəzəbi alovlanmışdı və o, Allahın izzəti üçün qeyrət çəkirdi. O görürdü ki, İsrail dəhşətli bir mürtədliyə qər olmuşdur. Allahın onlar üçün etdiyi böyük işləri xatırladığı zaman isə dərd və heyrət içində sarsılırdı. Lakin bütün bunlar xalqın əksəriyyəti tərəfindən unudulmuşdu. O, Rəbbin hüsuruna gəldi və iztirabla sıxılmış qəlbi ilə, əgər gərək hökmlərlə olsun, Öz xalqını xilas etməsi üçün Ona yalvardı. O, Allaha yalvardı ki, nankor xalqından şəh və yağışı, göylərin xəzinələrini əsirgəsin ki, mürtəd İsrail yer üzünü sulayıb bərəkətləndirmək və onu bol məhsul verməyə vadar etmək üçün öz allahlarına, qızıl, taxta və daş bütələrinə, günəşə, aya və ulduzlara nəhaq yerə ümid bağlasın. Rəbb İlyasa dedi ki, onun duasını eşitmişdir və onlar tövbə ilə Ona dönənədək Öz xalqından şəh və yağışı əsirgəyəcəkdir.”

“Allah Öz xalqını ətraflarındakı büt-pər-əst xalqlarla qarışmaqdan xüsusi surətdə qorumuşdu ki, ürəkləri ən bahalı və cəlbedici şəkildə düzən-lən-miş bağlar və ziyarət-gahlar, məbəd-lər və qurbangahlar vasitəsilə aldadılmasın, hissləri təhrif olunaraq Allah xalqın zeh-nin-də kənara atılmasın.

“Yeriho şəhəri ən ifrat büt-pər-əstliyə həsr olunmuşdu. Onun sakinləri çox varlı idilər, lakin Allahın onlara verdiyi bütün sərvəti öz allahlarının bəxşişi sayırdılar. Onlarda qızıl və gümüş bol idi; amma Tufandan əvvəlki insanlar kimi, pozğun və küfrbaz idilər, öz pis əməlləri ilə göylərin Allahını təhqir edir və qəzəbləndirirdilər. Allahın hökmləri Yeriho üzərinə oyandı. O, bir istehkam idi. Lakin Rəbbin qoşununun Sərkərdəsi Özü şəhərə hücum etmək üçün göydən gəlib səma ordularına rəhbərlik etdi. Allahın mələkləri nəhəng divarlardan yapışıb onları yerə sərdilər. Allah demişdi ki, Yeriho şəhəri lənətə məruz qalmalıdır və Rahabla onun ev əhli istisna olmaqla hamı məhv olmalıdır. Bunlar Rəbbin elçilərinə Rahabın göstərdiyi iltifat üzündən xilas edilməli idilər. Xalq üçün Rəbbin sözü belə idi: ‘Və siz, nə olur-olsun, özünü-zü lənətə həsr olunmuş şeydən qoruyun ki, lənətə həsr olunmuş şeydən götürdüyünüz zaman özünü-zü lənətə düçar etməyəsınız, İsrail ordugahını lənət altına salmayasınız və onu bəlaya uğratmayasınız.’ ‘Və Yeşua o zaman onları and içdirib dedi: Rəbbin hüzurunda o adam lənətli olsun ki, qalxıb bu Yeriho şəhərini yenidən qursun; onun təməlini ilk oğlu ilə qoyacaq, darvazalarını isə kiçik oğlu ilə quracaq.’”

“Allah Yerixoya dair son dərəcə dəqiq göstəriş vermişdi ki, xalq sakinlərin sitayiş etdikləri şeylərin cazibəsinə qapılmasın və ürəkləri Allahdan yayınmasın. O, Öz xalqını son dərəcə qəti əmrlərlə qorudu; lakin buna baxmayaraq, Allahın Yeşuanın dili ilə verdiyi təntənəli buyuruğa rəğmən, Axxan həddi aşmağa cəsarət etdi. Onun tamahkarlığı onu, Allahın lənəti onların üzərində olduğuna görə toxunmağı qadağan etdiyi xəzinələrdən götürməyə sövq etdi. Və bu adamın günahı üzündən Allahın İsraili düşmənləri qarşısında su kimi zəif oldu.”

“Yeşua və İsrailin ağsaqqalları böyük iztirab içində idilər. Rəbb Öz xalqına qarşı qəzəbləndiyi üçün onlar Allahın sandığının önündə son dərəcə dərin təvazö içində yerə sərilmişdilər. Onlar Allahın önündə dua edir, ağlayırdılar. Rəbb Yeşuaya dedi: «Qalx; nə üçün beləcə üzün üstə uzanmısan? İsrail günah edib, üstəlik Mənim onlara əmr etdiyim əhdimi də pozublar; çünki onlar hətta lənətə məruz şeyi götürüblər, həm də oğurlayıblar, həm də gizlədiblər, onu öz əşyalarının arasına da qoyublar. Buna görə İsrail övladları düşmənlərinin qarşısında dayana bilmədilər, əksinə, düşmənlərinin önündən arxa çevirdilər, çünki lənətə düçar olmuşdular. Aranızdan lənətə məruz şeyi yox etməsəniz, Mən artıq sizinlə olmayacağam.»

“Mənə göstərildi ki, Allah burada Öz əmrlərini saxlayan xalqı olduqlarını iddia edənlər arasında günaha necə baxdığını nümayiş etdirir. Qədim İsrail kimi, Onun qüdrətinin hey-rə-tə-miz tə-zə-hürlərinin şahidi olmaqla xüsusi surətdə şərəfləndirdiyi kəslər, hətta bundan sonra da Onun açıq göstərişlərinə məhəl qoymamağa cürət etsələr, Onun qəzəbinə düçar olacaqlar. O, xalqına öyrətmək istəyirdi ki, itaətsizlik və günah Onun üçün son dərəcə təhqiredicidir və bunlara yüngül yanaşılmamalıdır.” Testimonies, 3-cü cild, 263, 264.

Yerixonun hekayəsinə, şər və varlı şəhərin zahiri qüdrətinə və şöhrətinə etibar etməmək barədə xəbərdarlıq daxildir. Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyində “şəhər” bir padşahlıqdır və Aqan Babil paltarı götürdü. Paltar peyğəmbərlik baxımından xarakteri təmsil edir; buna görə də “axır

günlərdə” Aqanın Babil paltarını gizlətməsi, ruhani Babilin xarakterinə sahib olmaq üçün gizli bir arzunu təmsil edir. Ruhani Babilin xarakteri, yaxud surəti, Birləşmiş Ştatların kilsə ilə dövləti birləşdirdiyi zaman tamah saldığı şeydir.

Millerçi hərəkatının gənclərinin Vətəndaş müharibəsinə cəlb olunması ehtimalı ilə üz-üzə qaldıqda və təşkilatlanma zərurətini dərk etdikdə, hərəkatın rəhbərləri heç vaxt özünü ona bənzətməməli olduqları varlı millətlə hüquqi surətdə əlaqələndilər. Hətta həmin varlı ölkənin Konstitusiyası da belə tərtib edilmişdi ki, bir kilsənin dövlətlə əlaqələndirilməsi heç vaxt zəruri olmasın. Millerçi dövrdə mövcud olmuş və bu gün də mövcudluğunu davam etdirən məzhəblər var idi; həmin məzhəblərdən bəziləri heç vaxt Amerika Birləşmiş Ştatları hökuməti ilə hüquqi münasibətə girməmişlər və bu münasibəti təsis etməmək barədə onların seçimi, öz kilsələrini təşkil etmələrinə heç bir şəkildə mane olmamışdır.

Yeşuanın Ərihanın döyüşünü apardığı vaxtdan çox sonralar, Əhabın dövründə, Axanın dönüklüyünə və Ərihanın məhvinə dair bütün xəbərdarlıqlar Allahın dönük xalqı tərəfindən unudulmuşdu. İlyas Allaha dua edərək, zəruri olarsa, Öz xalqını tövbəyə gətirmək üçün Allahın hökmlərinin icra olunmasını xahiş etdi. Malaki Əhdi-Ətiqin son sözlərini qələmə alanda, vəd Rəbbin dünyanı lənətlə vurması kontekstində təqdim olunur. Əriha ilə bağlı lənət, Ərihanı yenidən quracaq hər bir insanın üzərində idi. Lənət, Axan kimi, Əriha ilə əlaqəli sərvətə və firavanlığa etibar etmək arzusunda olan hər kəsin üzərində idi. Axanın “günahı” Babil libasını geyinmək üçün gizli, təqdis olunmamış daxili arzunu təmsil edir. “Lənət” isə həmin daxili arzuların əmələ çevrilməsi işinin üzərində idi.

Millerin xəbəri öz dövrü üçün İlyas xəbəri idi və Vətəndaş Müharibəsi İlyas xəbərini müşayiət edən hökmləri təmsil edirdi. Vətəndaş Müharibəsinin ortasında, 1863-cü ildə, Millerçi Adventizm Yerixonu yenidən qurdu; bunu Yeşuanın belə edən hər bir adam üzərinə elan etdiyi lənətin təfərrüatları təsdiq edir.

Və Yeşua o vaxt onları and içdirib dedi: “Bu Yerixo şəhərini qalxıb yenidən quran adam Rəbbin önündə lənətli olsun; onun təməlini ilk oğlu ilə qoyacaq, qapılarını isə ən kiçik oğlu ilə quracaq.” Yeşua 6:26.

Yeşuanın əmrindəki “and içdirdi” sözü həm andı, həm də lənəti ifadə edir. Əgər Yeşuanın əmrini pozsanız, lənətlənmiş olarsınız; andı saxlasanız, xeyir-dua alarsınız. “And içdirdi” kimi tərcümə olunan söz Levililər iyirmi altıncı fəsildə “yeddi dəfə” kimi də tərcümə olunur. Danielin doqquzuncu fəsildə ifadə etdiyi kimi, Musanın andı və lənəti Yerixonun yenidən qurulması ilə əlaqəlidir.

Bəli, bütün İsrail Sənin qanununu pozmuş, hətta Sənin səsinə itaət etməmək üçün ondan üz döndərmişdir; buna görə də Allahın qulu Musanın qanununda yazılmış lənət və and üzərimizə tökülmüşdür, çünki biz Ona qarşı günah etmişik. Daniel 9:11.

Bacı Uayt dedi: “Allah Yerixo barədə olduqca ciddi və dəqiq idi ki, xalq sakinlərin ibadət etdikləri şeylərə aldanmasın və onların ürəkləri Allahdan döndərilməsin.” Allah Yerixonun məhvini həyata keçirərkən olduqca ciddi və dəqiq idi və buna görə də Oxan vasitəsilə təmsil olunan xəbərdarlığın

qeydə alınmasında da olduqca ciddi və dəqiq idi. O, Yerixonun yenidən qurulması ilə bağlı lənətin qeyd olunmasında da, divarların uçurulmasında tətbiq edilən ilahi taktikaların müəyyənləşdirilməsində də diqqətli idi.

Şübhəsiz ki, Yerixonun divarlarını yıxmaq üçün mələklərə göstəriş verən Rəbbin ordusunun Başçısı kimi məhz İsa idi; Allahın Kəlamında heç nə təsadüfən baş vermir, lakin bu halda peyğəmbər qadın bizə bildirir ki, “Allah Yerixə məsələsində son dərəcə dəqiq idi.” Yeddi gün ərzində əhd sandığı şəhərin ətrafında gəzdirildi və peyğəmbərlikdə bir gün bir ilə bərabərdir. Bu prinsip qırx illik səhra sərgərdanlığının əvvəlində qeydə alınmışdı və həmin qırx ilin sonunda onlar yeddi gün Yerixonun ətrafını dolandılar.

Torpağı kəşf etdiyiniz günlərin sayına görə — qırx günə görə — hər gün üçün bir il hesab edilərək qırx il təqsirlərinizin cəzasını daşıyacaqsınız və vədimdən dönməyimin nə olduğunu biləcəksiniz. Saylar 14:34.

Gəmi yeddi gün şəhərin ətrafında gəzdirildi və yeddinci gündə o, şəhərin ətrafında “yeddi dəfə” dolaşdırıldı. Bu, Yerixonun Musanın andındakı “yeddi vaxt” ilə əlaqəli olduğuna dair iki peyğəmbərlik şahidliyi təqdim edir. Allahın əhd xalqı kahinlərdir və yeddi kahin yeddi şeypur çaldı.

Siz də diri daşlar kimi ruhani bir ev, müqəddəs kahinlik olaraq inşa edirsiniz ki, İsa Məsih vasitəsilə Allaha məqbul olan ruhani qurbanlar təqdim edəsiniz. 1 Peter 2:5.

Sur, yerləşdiyi kontekstdən asılı olaraq ya xəbərdarlıq ismarıcını, ya hökmü, ya da müqəddəs toplantıya çağırışı təmsil edir. Son günlərdə sur gözətçilər tərəfindən çalınmalıdır; necə ki, tarixlərində Millerçilər tərəfindən də çalınmışdı. Kahinlər, Sion divarları üzərində sur çalan, Allahın xalqını yaxınlaşan bir hökm barədə xəbərdar edən, eyni zamanda həmin o xalqı müqəddəs toplantıya çağıran gözətçiləri təmsil edir.

Sionda şeypur çalın, müqəddəs dağımda həyəcan signalı verin; qoy ölkənin bütün sakinləri titresin; çünki Rəbbin günü gəlir, bəli, yaxındadır... Sionda şeypur çalın, oruc təqdis edin, təntənəli bir yığıncaq çağırın; xalqı toplayın, cəmiyyəti təqdis edin, ağsaqqalları bir araya gətirin, uşaqları və südəmər körpələri toplayın; bəy öz otağından, gəlin də öz hücrəsindən çıxsın. Qoy Rəbbin xidmətçiləri olan kahinlər eyvanla qurbangah arasında ağlasınlar və desinlər: “Öz xalqına aman ver, ya Rəbb, irsini rüsvayçılığa vermə ki, millətlər onların üzərində hökmranlıq etsinlər; nə üçün xalqlar arasında desinlər: ‘Onların Allahı haradadır?’” Yoel 2:1, 15–17.

Surunun xəbəri İlyasın xəbəridir. Yeşua kitabının altıncı fəslində “yeddi” sözünün bütün müxtəlif işlənmələri, Levililər iyirmi altıncı fəsildə “yeddi dəfə” kimi tərcümə olunan sözlə eyni sözdür və ya onunla əlaqəli törəmə formasıdır. Bununla belə, Laodikiyaçı ilahiyyatçıların ortaya qoyduqları əfsanələr qarışıqı iddia edir ki, Levililər iyirmi altıncı fəsildə “yeddi dəfə” kimi tərcümə olunan söz yalnız qüdrətin dolğunluğunu, yaxud kamilliyi, ya da Millerin “yeddi dəfə” kimi tərcümə olunan sözə ədədi dəyər tətbiq etməkdə haqlı olduğunu inkar etmələrinin başqa bir ağlısız variantını ifadə edir. Kahinlər xalqı şəhərin ətrafında yeddi dəfə apardılar, Yerixonun ətrafında dolğun və ya kamil şəkildə deyil. “Yeddi dəfə” kimi tərcümə olunan söz ədədi dəyəri ifadə edir!

Yerixoda xalq hayqıranda, bu, Daniel kitabının ikinci fəslində əlsiz olaraq dağdan qoparılmış və bütü vurub parça-parça edən yüz qırx dörd minin uca fəryadını təmsil edirdi.

Və bu padşahların günlərində göylərin Allahı heç vaxt məhv edilməyəcək bir padşahlıq quracaq; və bu padşahlıq başqa xalqa verilməyəcək, əksinə, bütün bu padşahlıqları parça-parça edib yox edəcək və əbədi duracaq. Sən gördüyün kimi, o daş əlsiz olaraq dağdan qoparıldı və dəmiri, tuncu, gili, gümüşü və qızılı parça-parça etdi; böyük Allah bundan sonra baş verəcək şeyləri padşaha bildirmişdir; yuxu qətidir, onun yozumu da mötəbərdir. Daniel 2:44, 45.

Allah Yerixoda tapılan qiymətli metalları qızıl, gümüş, mis və dəmir olaraq sadalamaqda diqqətli idi. Peyğəmbərlik baxımından gil, Rahabın timsalında göstərildiyi kimi, Allahın xalqını təmsil edir. Yerixə isə yüz qırx dörd minin uca fəryadı zamanı bütün yer üzündəki padşahlıqların sonunu təmsil edir.

Lakin bütün gümüş, qızıl, tunc və dəmir qablar Rəbbə təqdis olunmuşdur; onlar Rəbbin xəzinəsinə gətiriləcəkdir. Yeşua 6:19.

Yerixə Vəd edilmiş Torpağın fəth edilməsi işini təmsil edir; bu isə üçüncü mələyin qüdrətli hərəkətinin işini simvollaşdırır. Həmin işə bir xəbərdarlıq, bir lənət və kahinlikdən kənarda olanların — fahişə Rahabın təmsil etdiyi şəxslərin — xilas edilməsi daxildir.

Yeşuanın peyğəmbərlik xarakterli “lənəti” sonralar Axavın və İlyasın günlərində yerinə yetdi. Yerixonun yenidən tikilməsinə qarşı olan lənət belə xüsusi bir önxəbərdarlıq ehtiva edirdi ki, bunu edən adam Yerixonun darvazalarını qurduğu zaman ən kiçik oğlunu itirəcək, onun bünövrəsini qoyduğu zaman isə ən böyük oğlunu itirəcəkdi. İlyasın dövründə betelli Xiel həmin peyğəmbərliyi yerinə yetirdi və darvazaları qurduğu zaman onun ən kiçik oğlu öldü, bünövrəsini qoyduğu zaman isə ən böyük oğlu öldü. İlyas ismarıcı ilə əlaqələndirilən “lənət” Yerixonun yenidən tikilməsi işi ilə təmsil olunurdu.

Budur, Rəbbin böyük və dəhşətli günü gəlməzdən əvvəl mən sizə peyğəmbər İlyası göndərəcəyəm: O, ataların ürəyini övladlarına, övladların ürəyini də atalarına döndərəcək ki, mən gəlib yeri lənlə vurmayım. Malaki 4:5, 6.

Millerin İlyas ismarıcı ilə əlaqəli olan Millerçi tarixin lənəti Yeşua tərəfindən əvvəlcədən bildirilmiş və İlyasla Axavın günlərində yerinə yetmişdi.

Onun günlərində betelli Hiel Yerixonu tikdi; onun bünövrəsini ilk oğlu Abiramın bahasına qoydu və darvazalarını ən kiçik oğlu Sequbun bahasına qurdu; Rəbbin Nun oğlu Yeşua vasitəsilə söylədiyi sözü görə belə oldu. 1 Padşahlar 16:34.

Yerixonun yenidən qurulmasının lənəti, Allahın Yerixonun divarlarını yıxmaqda nümayiş etdirdiyi qüdrətin təzahüründən ayrı tutula bilməz. Bacı Uayt demişdir: “Qədim İsrail kimi, Onun qüdrətinin heyvətamiz təzahürlərinə şahid olmaqla Onun tərəfindən xüsusi surətdə şərəfləndirilən, lakin buna baxmayaraq Onun açıq göstərişlərini nəzərə almamağa cürət edənlər, Onun qəzəbinin hədəfi olacaqlar.” Millerçilər yenidən Allahın qüdrətinin, zirvəsinə Gecəyarısı Hayqırtısı ilə çatan təzahüründə iştirak etmişdilər, lakin onlar Musanın “yeddi zaman” andını rədd etdilər; Daniel də bunu Musanın lənəti kimi müəyyən edir.

Adlar Allahın Kəlamında xarakterin rəmzidir və Yerixonu yenidən quran adamın adı, eləcə də onun böyük və kiçik oğlunun adları çox məlumatlandırıcıdır. Hiel “qüdrətin diri Allahı” mənasını verir və Hielin diri Allahın ardıcılı olduğunu göstərir. Onun Betelli kimi tanındılması onu kilsə ilə eyniləşdirir. Onun ilk oğlu olan Abiram “ucalığın atası” deməkdir; bu da ucaldılmış və yüksəldilmiş olmaq mənasındadır. Onun kiçik oğlu Segub isə “uca” deməkdir və “ucaltmaq” və “yüksəltmək” mənalarını daşıyır. Hər üç ad Allahın xarakterinin ünsürlərini təmsil edir, lakin onların yerinə yetirdikləri peyğəmbərlik kontekstində, onlar Yerixonu yıxmış olan Qadir Allahın üzərində özünü ucaldan və yüksəldən bir adamı təmsil edirlər. Peyğəmbərlikdə “darvaza” kilsəni təmsil edir.

“Təvazökar, imanlı can üçün yer üzündəki Allahın evi göyün qapısıdır. Həmd nəğməsi, dua, Məsihin nümayəndələri tərəfindən söylənən sözlər, Allahın təyin etdiyi vasitələrdir ki, bir xalqı yuxarıdakı kilsə üçün, murdar edən heç bir şeyin daxil ola bilmədiyi o daha uca ibadət üçün hazırlasın.” Testimonies, cild 5, 491.

Kilsənin qurulması işinin başlanğıcı 1860-cı ildə oldu; buna, Ellen Uaytın nəvəsi Artur Uayt kimi Adventist tarixçilər şahidlik etmişlər.

“Ellen White kilsənin işinin idarə olunmasında nizam-intizama ehtiyac barədə müəyyən qədər yazıb dərc etmiş olsa da (bax: Early Writings, 97–104), və James White də bu ehtiyacı müraciətlərində və Review məqalələrində imanlıların qarşısında saxlamış olsa da, kilsə hərəkətə keçməkdə ləng idi. Ümumi ifadələrlə təqdim olunmuş olanlar yaxşı qarşılanırdı, lakin bunu qurucu bir formaya çevirmək məsələsinə gəldikdə müqavimət və müxalifət baş qaldırırdı. James White-in fevral ayında yazdığı qısa məqalələr az olmayan sayda adamı arxayınlıqdan oyatdı və indi bu barədə çox şey deyilirdi.”

“Miçiqanda Uayt ilə birlikdə çalışan J. N. Loughborough ilk cavab verən oldu. Onun sözləri təsdiqedicisi idi, lakin müdafiə xarakteri daşıyırdı:

“‘Biri deyir, əgər mülkiyyəti qanunla saxlamaq üçün təşkilatlısanız, Babilin bir hissəsi olacaqsınız. Xeyr; mən başa düşürəm ki, mülkiyyətimizi qanunla qoruya biləcəyimiz bir mövqedə olmağımızla dini baxışlarımızı qorumaq və tətbiq etdirmək üçün qanundan istifadə etməyimiz arasında kifayət qədər böyük fərq vardır. Əgər kilsə mülkiyyətini qorumaq yanlışdırsa, bəs nə üçün fərdlərin hər hansı bir mülkiyyəti qanuni şəkildə saxlaması yanlış olmasın?—Review and Herald, 8 mart 1860.’”

“Ceyms Uayt öz bəyanatını Review-da belə sözlərlə tamamlamışdı və nəşriyyat işlərinin təşkilata ehtiyac məsələsini kilsənin qarşısına qoymuşdu: ‘Əgər kimsə bizim təkliflərimizə etiraz edirsə, buyursun, xalq olaraq əsaslı biləcəyimiz bir planı yazıb təqdim etsin.’—Ibid., 23 fevral 1860. Çöldəki sahədə xidmət edən və buna cavab verən ilk vaiz Review-un möhkəm correspondent redaktoru R. F. Kottrell oldu. Onun dərhal reaksiyası qəti surətdə mənfəidi:”

“‘Qardaş Uayt qardaşlardan kilsənin mülkiyyətini təmin etmək barədə irəli sürdüyü təkliflə əlaqədar danışmağı xahiş etmişdir. Bu təklifində onun dəqiq hansı tədbiri nəzərdə tutduğunu bilmirəm, lakin başa düşürəm ki, məqsəd qanuna uyğun olaraq dini bir birlik kimi hüquqi qeydiyyatdan keçməkdir. Özümə gəlcə, düşünürəm ki, özümüzə “ad qazanmaq” yanlış

olardı, çünki bu, Babilin təməlinə duran şeydir. Məncə, Allah bunu bəyənməzdi.—Ibid., 22 mart 1860.” Arthur White, Ellen G. White, 1-ci cild, 420, 421.

Ceyms Uayt 1860-cı ildə kilsəyə çevrilmək səylərinə başladı və kilsə “darvaza” ilə təmsil olunur. Ellen Uayt 1860-cı il haqqında belə deyir.

“1860-cı ildə ölüm bizim astanamızı keçdi və ailə şəcərəmizin ən gənc budağını qırdı. 1860-cı il sentyabrın 20-də doğulan kiçik Herbert həmin ilin dekabrın 14-də vəfat etdi.” Testimonies, cild 1, 103.

1863-cü ildə Uaytlar böyük oğullarını da itirdilər. O, oynayıb bədəni həddən artıq qızdıqdan sonra, parça cədvəllərin hazırlandığı otağa girdi və cədvəllərin hazırlanmasında istifadə edilən bəzi nəm parçaların üzərində uzanıb yatdı. 1843 və 1850-ci il cədvəlləri Millerçi hərəkətinin təməllərini təmsil edir. 1863-cü ildə hazırlanmış cədvəl isə, əvvəllər Habaququn iki lövhəsi üzərində göstərilirdi kimi, Levililər iyirmi altıdakı “yeddi vaxt”ın rədd edilməsini təmsil edir. O, saxta bir təməl xəbəri təqdim edir.

“Valideynlər 27 noyabr [1863], cümə günü Topşama çatdıqda, dəmiryolu vağzalında onları üç oğulları və Adelia gözləyirdi. Hamısı zahirən yaxşı sağlamlıqda idi; yalnız Henri soyuqlamışdı. Lakin növbəti çərşənbə axşamı, 1 dekabrda, Henri sətəlcəm səbəbilə çox ağır xəstələndi. İllər sonra onun ən kiçik qardaşı Villi bu hadisəni belə nəql etdi:”

“Valideynlərinin yoxluğu zamanı, Henri və Edson, Qardaş Howlandın nəzarəti altında, satışa hazır olmaq üçün cədvəlləri parçaya bərkitməklə qızgın surətdə məşğul idilər. Onlar Howland ailəsinin evindən təxminən bir kvartal aralıda icarəyə götürülmüş bir mağaza binasında işləyirdilər. Nəhayət, Bostondan cədvəllərin göndərilməsini gözləyərkən bir neçə günlüyünə fasilələri oldu.... Çay kənarı ilə uzun bir gəzintidən qayıdaraq, o [Henri] düşüncəsizcə uzandı və kağız cədvəllərin arxa tərəfinə dayaq kimi istifadə edilən bir neçə rütubətli parça üzərində yatdı. Açıq pəncərədən içəri soyuq bir külək əsirdi. Bu ehtiyatsızlıq ağır bir soyuqlamaya səbəb oldu.” Arthur White, Ellen G. White, cild 2, 70.

1863-cü ildə Millerçi hərəkət bir kilsənin təşkili və Habaququn iki lövhəsi üzərində təsvir olunan təməl həqiqətlərin rəddi ilə başa çatdı. Başlıca rəhbər, Betelli Hiel ilə rəmzləşdirildiyi kimi, 1860-cı ildə darvazaları qurmaq işinə başlamışdı və bunu etdiyi üçün kiçik oğlunu itirmişdi. 1863-cü ildə saxta cədvəllər Hielin böyük oğlunun yuxuya getdiyi istirahət yerinə çevrildi. O, soyuqladı və həmin il öldü. Onun ölümü birbaşa o zaman hazırlanmaqda olan cədvəllərin üzərində yatması ilə əlaqəli idi. Lakin 1863-cü ildə hazırlanmaqda olan cədvəl, İlyasın — Miller ilə təmsil olunanın — qaldırmış olduğu təməlin saxtası idi.

Yeşuanın Yerixonun yenidən qurulmasına qarşı verdiyi əmr “and içdirmək” sözü ilə ifadə olunmuşdur. Bu, həm andı, həm də lənəti təmsil edir və Levililər iyirmi altıda “yeddi dəfə” kimi tərcümə edilən sözün eynisidir. Bu, İlyas xəbəri ilə müşayiət olunan lənətdir və həmin lənət 1860 və 1863-cü illərdə, Millerçi Adventizmin hüquqi bir kilsə təşkil etməsi və Millerin büdrəmə daşını rədd etməsi ilə Yerixonu yenidən qurduğu zaman həyata keçdi. Hiyel bir Betelli idi; buna görə də bu, Hiyelin Yerixonu yenidən qurmaq işini, kilsə qurmaq işi kimi peyğəmbərlik baxımından vurğulayır.

Yeşuanın “lənəti” Yerixonun döyüşü hekayəsi ilə əlaqəli olaraq bəyan edilmişdi; elə bir döyüş ki, onu “yeddi dəfə”ni dönə-dönə qeyd etmədən nəql etmək mümkün deyil.

1863-cü ildə İlyas tərəfindən təqdim edilən və Uilyam Miller tərəfindən təmsil olunan Musanın xəbəri, yaxud “andı” bir “lənət” hasil etdi. Həm Musanın xəbəri, həm də İlyasın işi rədd edildi. İlyas 1989-cu ildə geri qayıtdı, lakin 11 sentyabr 2001-dən sonrakı dövrdə Musa ilə yenidən əlaqələndirilmədi. Bu məlumat hələ müdafiə olunmalıdır, lakin qüsursuz dərəcədə möhkəmdir.

“Müqəddəsləşməmiş xidmətçilər özlərini Allaha qarşı düzlər. Onlar eyni nəfəsdə həm Məsihi, həm də bu dünyanın allahını tərifləyirlər. Görünüşdə Məsihi qəbul etdiklərini bəyan etsələr də, Barabbanı bağrılarına basırlar və öz əməlləri ilə deyirlər: “Bu Adamı yox, Barabbanı.” Bu sətirləri oxuyan hər kəs diqqətli olsun. Şeytan nələrdə biləcəyi ilə öyünmüşdür. O düşünür ki, Məsihin Öz kilsəsində mövcud olmasını dilədiyi birliyi dağıda bilər. O deyir: “Mən çıxıb gedəcəyəm və aldada bildiklərimi aldatmaq, tənqid etmək, məhkum etmək və təhrif etmək üçün yalançı ruh olacağam.” Qoy aldatmanın və yalançı şahidliyin oğlu, böyük nur, böyük sübut almış bir kilsə tərəfindən qəbul edilsin, o zaman həmin kilsə Rəbbin göndərdiyi xəbəri rədd edəcək və ən məntiqsiz iddiaları, yalan fərziyyələri və saxta nəzəriyyələri qəbul edəcək. Şeytan onların səfehliklərinə gülür, çünki həqiqətin nə olduğunu bilir.

“Bir çoxları əllərində yalan peyğəmbərliyin məşəli ilə minbərlərimizdə duracaqlar; bu məşəl Şeytanın cəhənnəmi məşəlindən alovlandırılmışdır. Əgər şübhə və imansızlıq bəslənilsə, sədaqətli xidmətçilər özlərini çox şey bildiklərini sanan xalqın arasından götürüləcəklər. Məsih dedi: ‘Əgər sən, heç olmasa, bu günündə sülhünə aid olan şeyləri biləydin! Amma indi onlar sənin gözlərindən gizlədilmişdir.’”

“Bununla belə, Allahın təməli möhkəm dayanır. Rəbb Özünüküləri tanıyır. Təqdis olunmuş xidmətçinin ağzında heç bir hiylə olmamalıdır. O, gün kimi açıq, hər cür şər ləkəsindən uzaq olmalıdır. Təqdis olunmuş bir xidmət və mətbuat bu əyri nəslin üzərinə həqiqət nurunu saçmaqda bir qüvvə olacaqdır. Nur, qardaşlar, bizə daha çox nur lazımdır. Sionda şeypur çalın; müqəddəs dağda həyəcan təbili vurun. Rəbbin ordusunu, təqdis olunmuş ürəklərlə, Rəbbin Öz xalqına nə deyəcəyini eşitmək üçün toplayın; çünki eşidəcək hər kəs üçün O, nuru artırmışdır. Qoy onlar silahlansın, təchiz olunsun və döyüş—Qadir Olanlara qarşı Rəbbə yardım etməyə qalxsınlar. Allah Özü İsrail üçün işləyəcək. Hər yalançı dil susdurulacaq. Mələklərin əlləri qurulmaqda olan aldadıcı hiylələri alt-üst edəcək. Şeytanın istehkamları heç vaxt zəfər çalmayacaq. Qələbə üçüncü mələyin xəbərinə yoldaş olacaq. Necə ki, Rəbbin ordusunun Sərkərdəsi Yerixonun divarlarını uçurdu, eləcə də Rəbbin əmrlərinə riayət edən xalqı qələbə çalacaq və bütün qarşı duran ünsürlər məğlub ediləcək. Qoy heç bir can göydən göndərilmiş bir xəbərlə onların yanına gəlmiş Allahın xidmətçilərindən şikayət etməsin. Artıq onlarda nöqsan axtarmayın, belə deyərək: “Onlar həddən artıq qətiyyətlidirlər; onlar çox sərt danışirlər.” Onlar sərt danışa bilərlər; lakin bu, lazım deyilmi? Əgər dinləyənlər Onun səsinə və ya xəbərinə qulaq asmasalar, Allah onların qulaqlarını cingildədəcək. O, Allahın kəlamına qarşı duranları məhkum edəcək.”

“Şeytan, bir xalq olaraq aramıza bizi məzəmmət və məhkum etmək, həmçinin səhvlərimizi kənara qoymağa bizi nəsihət etmək üçün heç nəyin daxil olmaması məqsədilə mümkün olan

hər bir tədbiri görmüşdür. Lakin Allahın əhd sandığını daşıyacaq bir xalq vardır. Aramızdan elələri çıxacaq ki, artıq əhd sandığını daşımayacaqlar. Ancaq bunlar həqiqətə mane olmaq üçün divarlar qura bilməzlər; çünki o, sona qədər irəliyə və yuxarıya doğru gedəcəkdir. Keçmişdə Allah kişilər qaldırmışdır və O, indi də Onun əmrini yerinə yetirməyə hazır, fürsət sahibi adamlar saxlayır—elə adamlar ki, yalnız bərkidilməmiş məhlulla suvanmış divarlar kimi olan məhdudiyyətlərin içindən keçəcəklər. Allah Öz Ruhunu insanların üzərinə qoyduqda, onlar işləyəcəklər. Onlar Rəbbin sözünü bəyan edəcəklər; səslərini şeypur kimi ucaldacaqlar. Həqiqət onların əllərində nə azaldılacaq, nə də öz qüdrətini itirəcək. Onlar xalqa öz üsyanlarını, Yaqub evinə isə öz günahlarını göstərəcəklər.” Testimonies to Ministers, 409–411.